

فصل ۷ - نفت و گاز

مقدمه

به دلیل اهمیت فعالیت های نفت، گاز و پتروشیمی در اقتصاد ایران، اطلاعات آماری مربوط به این فعالیت ها در فصل های معدن و صنعت منظور نشده و یک فصل مستقل در این سالنامه به آن اختصاص داده شده است.

با استخراج نفت و گاز از اولین چاه نفت در مسجد سلیمان، در سال ۱۲۸۷ شمسی (۱۹۰۸ میلادی)، فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز شد و آمارهای مربوط به آن نیز از زمان مذکور گردآوری شده است. پس از ملی شدن صنعت نفت در اسفند ۱۳۲۹، شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیع تری را منتشر کرده است. در اولین سالنامه آماری کشور، آمارهای مربوط به سال ۱۳۳۴ شمسی (۱۹۵۵ میلادی) درج شده است.

پس از تأسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند ۱۳۴۴ و شرکت ملی گاز مایع ایران در سال ۱۳۶۶، این دو شرکت نیز به ترتیب آمارهایی در زمینه گاز طبیعی (L.N.G) و گاز مایع (L.P.G) گردآوری و ارائه کرده اند.

آمارهای مندرج در این فصل تا سال ۱۳۹۹ از شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران و شرکت گاز استان کردستان به صورت ثبتي جمع آوری گردیده است. سال های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، اطلاعات مربوط به مصرف فرآورده های اصلی نفتی و تعداد جایگاه های سوخت گیری گاز طبیعی فشرده از شرکت پخش فرآورده های نفتی استان اخذ گردیده است. سایر اطلاعات توسط مرکز آمار ایران به صورت یکپارچه از وزارت نفت، معاونت برنامه ریزی اخذ و در اختیار استان ها قرار داده شده است.

تعاریف و مفاهیم

نفت خام: مخلوطی از انواع هیدروکربن ها با دامنه تقطیر بسیار گسترده به رنگ قهوه ای تا سیاه به همراه مواد غیر نفتی مانند گوگرد، آب، نمک، فلزات سنگین و غیره که در اعماق زمین یا دریا به حالت مایع یافت می شود.

نفت سفید: مخلوطی از هیدروکربن های نفتی در محدوده تقطیر ۱۵۰ تا ۲۷۵ درجه سانتی گراد که در حالت طبیعی بی رنگ بوده و به طور عمده زنجیره های هیدروکربنی C۱۲ تا C۱۵ را شامل می شود این فرآورده در بیش تر موارد به عنوان سوخت در لوازم نفت سوز خانگی به کار می رود.

نفت کوره: برش های سنگین حاصل از پالایش نفت خام که به حالت مایع بوده و از ارزش حرارتی بالایی برخوردار است. نفت کوره با توجه به دامنه تقطیر و گرانشی، طبقه بندی شده و به طور کلی کاربرد اصلی آن تولید حرارت (در کوره ها) و یا تولید توان (در کشتی ها) می باشد.

نفت گاز: از فرآورده های میان تقطیر پالایشگاه که دامنه تقطیر آن محدوده ۱۵۰ تا ۳۸۵ درجه سانتیگراد را در بر گرفته و رنگ طبیعی آن زرد کهربایی است. این فرآورده در سیستم های حرارتی و مشعل ها به عنوان مولد حرارت و در موتورهای احتراق داخلی جهت تولید توان مورد استفاده قرار می گیرد.

بنزین موتور: مخلوطی از هیدروکربن های نفتی سبک مایع به طور عمده در محدوده ۵ تا ۱۲ کربن و دامنه تقطیر ۳۸ تا ۲۰۵ درجه سانتیگراد که بر دو نوع است: بنزین سوپر و بنزین معمولی.

سوخت جت: به عنوان سوخت موتورهای جت جنگی و مسافری به کار می رود که برحسب میزان امتزاج نفت سفید مرغوب با سایر فرآورده های نفتی سبک (نفتا)، به صورت انواع مختلف تولید می شود و با اضافه کردن مواد افزودنی به منظور کاهش خوردگی و نقطه انجماد و ... تکمیل می شود و در استانداردهای بین المللی به نام های JP۴^۱ و ATK^۲ معروف است.

کوره ۲۶۵۸۸ متر مکعب (۱/۸ درصد) بوده است. علاوه بر اینها ۲۷۳۱۴ تن گاز مایع نیز به مصرف رسیده است.

در سال ۱۴۰۱، تعداد مجاری عرضه نفت سفید ۱۳۹ مورد، تعداد جایگاه های سوخت گیری گاز طبیعی فشرده (CNG) ۵۳ مورد و تعداد نازل های عرضه بنزین معمولی، بنزین سوپر و گازوئیل به ترتیب ۵۶۳، ۴۷ و ۲۳۲ مورد بوده است.

در سال ۱۴۰۱، در استان کردستان تعداد ۳۱ شهر و ۱۵۷۳ روستا دارای سیستم گاز رسانی بوده اند که تعداد روستاهای گازرسانی شده نسبت به سال قبل ۶/۵ درصد افزایش یافته است. در مجموع در این سال تعداد انشعاب گاز استان ۲۹۲۲۲۶ فقره و تعداد مصرف کنندگان گاز طبیعی ۶۴۰۱۹۸ مورد بوده است. بیشترین مصرف کننده گاز مربوط به بخش خانگی با ۹۱/۵ می باشد.

میزان کل مصرف گاز طبیعی استان ۳۵۹۸/۱ میلیون متر مکعب بوده که نسبت به سال قبل ۵/۱ درصد افزایش داشته است.

گاز غنی: گاز تحویلی به شرکت ملی گاز ایران (پس از استحصال میعانات گازی) را گویند.

گاز سبک: گاز غنی که پس از طی مراحل جداسازی و جدا کردن مایعات و میعانات گازی، طبق استانداردهای شرکت ملی گاز ایران به گاز سبک تبدیل می شود.

گاز مایع: مخلوطی از پروپان و بوتان که در فشار اتمسفری به حالت گاز بوده اما در دمای محیط و تحت فشار می تواند مایع شود.

توزیق گاز: عملیاتی است که در میادین نفتی به منظور افزایش ضریب بازیافت و امکان برداشت نفت خام بیش تر از یک میدان نفتی در راستای دستیابی به اهداف کلان اقتصادی کشور صورت می گیرد.

مشترک گاز: شخص حقیقی و حقوقی که طبق ضوابط، نسبت به پرداخت هزینه های مربوطه اقدام و شماره اشتراک به وی تخصیص یافته است.

مصرف کننده گاز: شخص حقیقی یا حقوقی است که جریان گاز ملک مورد تقاضای وی طبق ضوابط، وصل و آماده بهره برداری گردیده است.

خط انشعاب گاز: خط یا خطوط لوله گاز که گاز مصرف کنندگان را از طریق خطوط انتقال یا شبکه تغذیه و یا شبکه توزیع تا نقطه تحویل گاز تامین می نماید.

سوخت: سوخت شامل: پروپان، بوتان، پنتان پلاس، پنتان، بنزین پیرولیز، رافینیت C۴، رافینیت C۶، C.F.O و MTBE

گزیده اطلاعات

در سال ۱۴۰۱، ۱۴۵۷۶۵۲ متر مکعب انواع فرآورده های نفتی در سطح استان مصرف شده است، که شامل بنزین با ۶۰۴۶۱۶ متر مکعب (۴۱/۵ درصد)، نفت سفید ۳۲۲۱۴ متر مکعب (۲/۲ درصد)، نفت گاز با ۷۹۴۲۳۴ متر مکعب (۵۴/۵ درصد)، نفت

۷-۱- مصرف فرآورده‌های اصلی نفتی

نفت کوره (متر مکعب)	نفت گاز (متر مکعب)	نفت سفید (متر مکعب)	بنزین (متر مکعب)	گاز مایع (تن)	سال و شهرستان
۳۱۴۴۰	۷۲۰۲۹۰	۴۰۹۸۲۱	۴۳۸۱۴۰	۳۵۹۶۴۱۳۸۵
۲۱۰۸۱	۴۵۸۲۴۹	۲۵۶۴۶۷	۳۱۹۸۹۳	۴۹۸۱۲۱۳۹۰
۳۱۶۴۵	۵۸۴۳۴۰	۱۱۳۷۳۰	۴۰۸۰۳۵	۳۸۳۱۶۱۳۹۵
۴۳۵۴	۵۲۴۷۷۲	۷۰۲۴۳	۴۹۹۵۰۴	۳۴۳۰۵ ^(۱) ۱۳۹۷
۱۹۲۲۶	۵۸۸۴۶۴	۶۵۵۲۳	۵۰۸۷۹۲	۳۰۵۰۰۱۳۹۸
۷۸۵۳	۶۸۷۳۲۹	۵۴۵۸۸	۴۴۲۳۱۶	۳۰۹۸۰۱۳۹۹
۱۹۹۱۵	۶۶۱۳۰۸	۳۹۵۴۶	۵۰۹۸۹۲	۴۴۳۲۸۱۴۰۰
۲۶۵۸۸	۷۹۴۲۳۴	۳۲۲۱۴	۶۰۴۶۱۶	۲۷۳۱۴ ۱۴۰۱
۰	۲۰۵۷۵	۳۵۸۷	۶۹۵۴۸	۲۴۴۴بانه
۲۵۱۲۶	۶۰۹۰۵	۱۱۹۸	۳۱۶۰۷	۲۱۳۷بیجار
۱۰۶	۴۲۰۶۹	۲۶۹	۲۴۸۸۸	۱۱۲۸دهگلان
۱۷	۵۹۲۴۹	۱۷۵۰	۲۸۱۵۰	۳۵۶۴دیواندره
...سروآباد ^(۲)
۱۸۴	۶۲۷۷۶	۴۱۰۴	۷۵۱۹۰	۳۳۷۶سقز
۳۳	۳۹۳۲۴۳	۱۱۱۴۶	۱۹۷۰۸۱	۶۲۱۴سنندج
۹۳۱	۶۷۲۰۲	۴۶۹	۵۱۲۱۹	۲۳۱۷قروه
۰	۲۰۷۵۰	۱۹۱۳	۳۱۸۰۴	۲۱۲۳کامیاران
۱۹۱	۶۷۴۶۵	۷۷۷۸	۹۵۱۲۹	۴۰۱۱مریوان

(۱) در سال ۱۳۹۷ از طریق تعاونی مرزنشینان مقدار ۲۲۳۵۰ متر مکعب نفت گاز به کشور عراق صادر شده، که در آمار مصرف استان لحاظ نشده است.

(۲) مصرف شهرستان سروآباد در سرجمع مریوان لحاظ شده است.
ماخذ - شرکت پخش فرآورده های نفتی استان کردستان.

۷-۲- تعداد مجاری و نازل های عرضه فرآورده های سوختی

سال و شهرستان	مجاری عرضه سوخت (حمل و نقل زمینی)	مجاری عرضه نفت سفید	جایگاه های سوخت گیری گاز طبیعی فشرده (CNG)
.....۱۳۸۵	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰
.....۱۳۹۰	۷۷	۰۰۰	۳۴
.....۱۳۹۵	۹۰	۲۹۳	۵۲
.....۱۳۹۷	۹۰	۲۲۸	۵۲
.....۱۳۹۸	۱۰۰	۱۹۶	۵۲
.....۱۳۹۹	۹۵	۱۶۷	۵۲
.....۱۴۰۰	۹۶	۱۴۱	۵۳
.....۱۴۰۱	۰۰۰	۱۳۹	۵۳
.....بانه	۰۰۰	۱۷	۵
.....بیجار	۰۰۰	۱۸	۳
.....دهگلان	۰۰۰	۷	۲
.....دیواندره	۰۰۰	۱۵	۵
.....سروآباد	۰۰۰	۰	۲
.....سقز	۰۰۰	۲۰	۷
.....سنندج	۰۰۰	۲۵	۱۵
.....قروه	۰۰۰	۴	۵
.....کامیاران	۰۰۰	۱۴	۵
.....مریوان	۰۰۰	۱۹	۴

۷-۲- تعداد مجاری و نازل های عرضه فرآورده های سوختی (دنباله)

نازل			سال و شهرستان
گازوئیل	بنزین سوپر	بنزین معمولی	
...۱۳۸۵
...۱۳۹۰
...۱۳۹۵
...۱۳۹۷
...۱۳۹۸
...۱۳۹۹
۲۲۶	۴۹	۵۵۱۱۴۰۰
۳۳۲	۴۷	۵۶۳۱۴۰۱
۱۲	۴	۶۰بانه
۲۵	۲	۴۵بیجار
۱۴	۲	۲۲دهگلان
۲۹	۲	۵۱دیواندره
۰	۰	۰سروآباد
۳۲	۸	۶۰سقز
۳۹	۱۶	۱۴۸سنندج
۳۶	۴	۶۸قروه
۲۰	۱	۴۱کامیاران
۲۵	۸	۶۸مریوان

ماخذ - وزارت نفت، معاونت برنامه ریزی.

ماخذ - شرکت پخش فرآورده های نفتی استان کردستان.

۳-۷- شهرهای گازرسانی شده^(۱)، خانوارهای تحت پوشش شبکه گازرسانی و شهرهای در حال گازرسانی در پایان سال

شهرهای در حال گاز رسانی ^(۳)	شهرهای گازرسانی شده ^(۲)		سال و شهرستان
	تعداد خانوار	تعداد	
...	...	۱۴۱۳۸۵
...	...	۲۲۱۳۹۰
...	...	۲۸۱۳۹۵
...	...	۳۱۱۳۹۷
...	...	۳۱۱۳۹۸
...	...	۳۱۱۳۹۹
۱	۳۳۷۸۷۱	۳۱۱۴۰۰
۱	۳۳۷۸۷۱	۳۱۱۴۰۱
•	۳۲۱۲۷	۴بانه
•	۱۷۸۳۵	۵بیجار
•	۸۷۸۳	۲دهگلان
•	۱۰۱۰۷	۳دیواندره
•	۲۴۰۹	۲سروآباد
•	۴۹۵۱۹	۳سقز
•	۱۲۷۰۴۱	۳سنندج
•	۲۹۰۶۳	۴قروه
•	۱۷۵۹۴	۲کامیاران
۱	۴۳۳۹۳	۳مریوان

(۱) تعداد شهر بر اساس تعاریف وزارت نفت می‌باشد.

(۲) شامل تمامی شهرهایی است که حداقل بخش‌هایی از آن، مصرف کنندگان گاز می‌باشند.

(۳) شامل شهرهایی می‌باشد که عملیات اجرایی گازرسانی در آن شروع شده است.

ماخذ - وزارت نفت، معاونت برنامه ریزی.

۴-۷- روستاهای گازرسانی شده^(۱)، خانوارهای تحت پوشش شبکه گازرسانی و روستاهای در حال گازرسانی در پایان سال

روستاهای در حال گاز رسانی ^(۳)	روستاهای گازرسانی شده ^(۲)		سال و شهرستان
	تعداد خانوار	تعداد	
...	...	۴۳	۱۳۸۵.....
...	...	۵۴۸	۱۳۹۰.....
...	...	۱۰۳۵	۱۳۹۵.....
...	...	۱۱۷۱	۱۳۹۷.....
...	...	۱۲۹۶	۱۳۹۸.....
...	...	۱۴۰۲	۱۳۹۹.....
۷۱	۱۲۹۳۳۹	۱۴۷۷	۱۴۰۰.....
۷۱	۱۳۱۰۶۹	۱۵۷۳	۱۴۰۱.....
۲۱	۱۱۲۹۲	۱۷۱	بانه.....
۴	۹۸۶۴	۲۱۹	بیجار.....
۱	۱۰۶۲۳	۱۰۸	دهگلان.....
۳	۱۱۰۷۰	۱۶۵	دیواندره.....
۲	۱۱۰۴۵	۷۳	سروآباد.....
۱۵	۱۴۴۰۴	۲۵۳	سقز.....
۶	۲۴۶۳۹	۱۹۱	سنندج.....
۲	۱۳۷۹۲	۱۲۵	قروه.....
۱۰	۱۲۵۹۰	۱۳۷	کامیاران.....
۷	۱۱۷۵۰	۱۳۱	مریوان.....

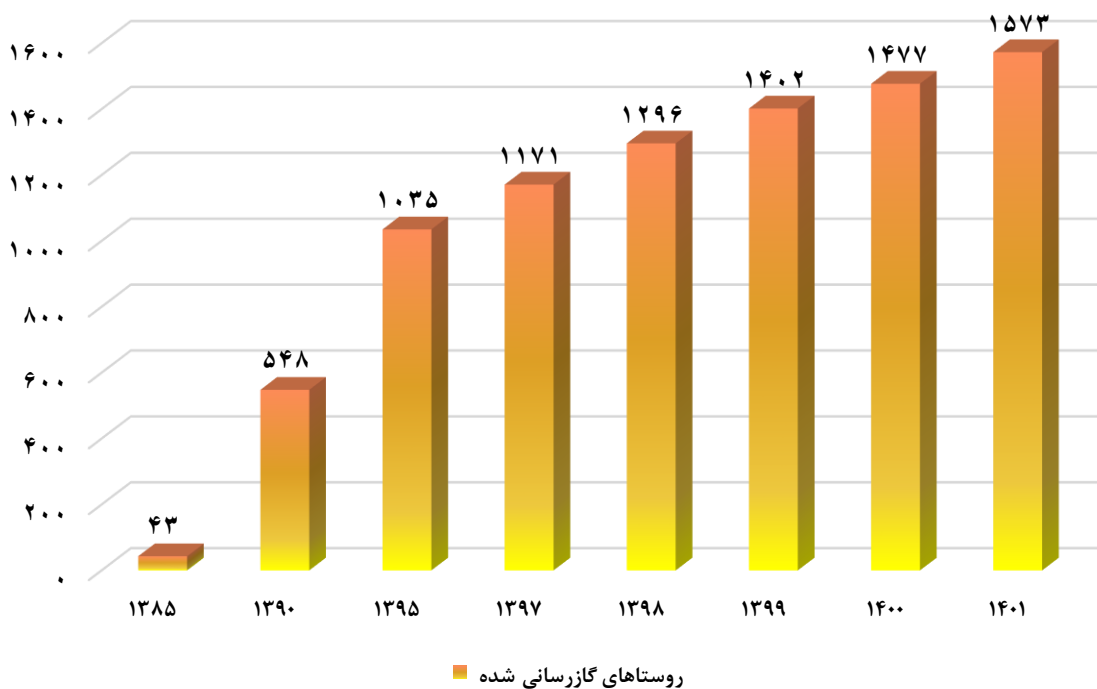
(۱) تعداد روستاها بر اساس تعاریف وزارت نفت می‌باشد.

(۲) شامل تمام روستاهایی است که حداقل بخش‌هایی از آن، مصرف کنندگان گاز می‌باشند.

(۳) شامل روستاهایی می‌باشد که عملیات اجرایی گازرسانی در آن شروع شده است.

ماخذ - وزارت نفت، معاونت برنامه ریزی.

۷-۱- تعداد روستاهای گازرسانی شده

مبنا: جدول ۷-۴

۷-۵- تعداد انشعاب گاز موجود^(۱) و مصرف کنندگان گاز طبیعی به تفکیک نوع در پایان سال

سال و شهرستان	تعداد انشعاب (فقره)	مصرف کنندگان		
		جمع	خانگی	تجاری - عمومی
..... ۱۳۸۵	۹۹۵۶۰	۱۵۵۷۲۰
..... ۱۳۹۰	۱۷۹۳۹۱	۳۰۲۵۰۳
..... ۱۳۹۵	۲۴۳۵۶۹	۴۵۸۴۹۸
..... ۱۳۹۷	۲۶۴۹۳۸	۵۱۶۶۰۵
..... ۱۳۹۸	۲۷۳۲۹۹	۵۳۷۴۹۵
..... ۱۳۹۹	۲۷۲۶۳۷	۵۶۱۴۶۴
..... ۱۴۰۰	۲۸۲۹۴۸	۵۸۵۴۸۸	۵۴۲۱۸۱	۴۰۹۶۷
..... ۱۴۰۱	۲۹۳۳۲۶	۶۴۰۱۹۸	۵۸۶۰۱۹	۵۱۳۳۹
..... بانه	۲۷۲۶۷	۵۷۸۷۶	۵۲۷۳۸	۴۸۶۷
..... بیجار	۲۳۱۴۷	۳۹۷۱۸	۳۵۹۷۳	۳۵۴۲
..... دهگلان	۱۵۶۰۱	۲۵۹۹۷	۲۳۸۴۳	۱۹۵۲
..... دیواندره	۱۹۰۶۱	۳۲۵۳۶	۲۹۵۷۹	۲۷۷۶
..... سروآباد	۱۲۹۵۷	۲۰۵۹۳	۱۹۴۵۷	۱۰۶۹
..... سقز	۴۱۲۷۰	۸۵۱۲۰	۷۷۳۴۸	۷۳۶۳
..... سنندج	۷۱۳۷۷	۲۰۵۸۸۶	۱۸۷۰۰۳	۱۷۹۲۱
..... قروه	۲۵۲۵۲	۶۲۹۵۹	۵۷۴۰۵	۵۳۸۴
..... کامیاران	۲۱۲۷۱	۳۷۵۰۳	۳۴۶۹۲	۲۵۴۰
..... مریوان	۳۵۰۲۳	۷۲۰۱۰	۶۷۹۸۱	۳۸۲۵

۵-۷- تعداد انشعاب گاز موجود^(۱) و مصرف کنندگان گاز طبیعی به تفکیک نوع در پایان سال (دنباله)

مصرف کنندگان				سال و شهرستان
حمل و نقل	نیروگاه	پتروشیمی	کشاورزی	
...۱۳۸۵
...۱۳۹۰
...۱۳۹۵
...۱۳۹۷
...۱۳۹۸
...۱۳۹۹
۵۴	۳	۱	۱۱۹۳۱۴۰۰
۱۰۱	۵	۱	۱۴۱۵۱۴۰۱
۹	۰	۰	۱۴۱بانه
۶	۱	۰	۱۲۲بیجار
۴	۰	۰	۹۹دهگلان
۷	۰	۰	۱۲۷دیواندره
۴	۰	۰	۴۱سروآباد
۱۵	۰	۰	۱۹۷سقز
۲۸	۲	۱	۳۱۴سنندج
۱۰	۰	۰	۷۶قروه
۱۰	۰	۰	۱۸۵کامیاران
۸	۲	۰	۱۱۳مریوان

(۱) انشعاب‌هایی که هنوز به مرحله بهره‌برداری نرسیده است را نیز شامل می‌شود.
 ماخذ- وزارت نفت، معاونت برنامه ریزی.

۷-۶- میزان مصرف گاز طبیعی به تفکیک نوع در پایان سال (میلیون متر مکعب)

سال و شهرستان	جمع	خانگی	تجاری-عمومی	صنعتی
.....۱۳۸۵	۱۰۲۷/۰
.....۱۳۹۰	۱۹۶۹/۰
.....۱۳۹۵	۲۶۸۳/۰
.....۱۳۹۷	۲۹۰۰/۰
.....۱۳۹۸	۳۰۱۴/۰
.....۱۳۹۹	۳۲۱۱/۰
.....۱۴۰۰	۳۴۲۲/۷	۱۶۱۷/۱	۱۹۱/۰	۱۶۵/۷
.....۱۴۰۱	۳۵۹۸/۱	۱۷۵۵/۸	۲۰۵/۶	۱۵۷/۶
.....بانہ	۲۲۷/۳	۱۸۱/۴	۱۷/۹	۲/۰
.....بیجار	۲۰۷/۳	۱۰۶/۴	۱۳/۰	۶۵/۴
.....دهگلان	۱۳۸/۹	۸۱/۳	۷/۷	۲۹/۸
.....دیواندره	۱۲۳/۵	۸۵/۵	۱۱/۰	۳/۱
.....سروآباد	۵۹/۷	۴۵/۴	۴/۵	۳/۲
.....سقز	۳۲۷/۷	۲۴۳/۲	۲۷/۹	۹/۲
.....سنندج	۱۸۳۳/۴	۵۲۲/۴	۷۹/۷	۱۶/۰
.....قروه	۲۲۸/۹	۱۷۰/۴	۱۶/۵	۱۸/۱
.....کامیاران	۱۴۳/۰	۱۰۱/۱	۹/۴	۱/۰
.....مریوان	۳۰۸/۳	۲۱۸/۷	۱۸/۰	۹/۷

۷-۶- میزان مصرف گاز طبیعی به تفکیک نوع در پایان سال (دنباله) (میلیون متر مکعب)

سال و شهرستان	کشاورزی	پتروشیمی	نیروگاه	حمل و نقل
.....۱۳۸۵
.....۱۳۹۰
.....۱۳۹۵
.....۱۳۹۷
.....۱۳۹۸
.....۱۳۹۹
.....۱۴۰۰	۱۰۴/۵	۱۳/۱	۱۱۴۲/۰	۱۹۱/۰
.....۱۴۰۱	۱۱۱/۵	۱۳/۷	۱۱۶۲/۱	۱۹۱/۷
.....بانه	۸/۸	۰/۰	۰/۰	۱۷/۳
.....بیجار	۱۰/۹	۰/۰	۰/۰	۱۱/۶
.....دهگلان	۱۱/۵	۰/۰	۰/۰	۸/۵
.....دیواندره	۷/۹	۰/۰	۰/۰	۱۶/۰
.....سروآباد	۴/۹	۰/۰	۰/۰	۱/۸
.....سقز	۱۵/۴	۰/۰	۰/۰	۳۱/۹
.....سنندج	۲۱/۷	۱۳/۷	۱۱۲۱/۶	۵۸/۳
.....قروه	۶/۹	۰/۰	۰/۰	۱۷/۰
.....کامیاران	۹/۷	۰/۰	۰/۰	۲۱/۸
.....مریوان	۱۳/۸	۰/۰	۴۰/۵	۷/۷

ماخذ - وزارت نفت، معاونت برنامه ریزی.